

Eenmalig Consult Specialist schouder (ECS schouder)

+ Gerard Koel
Fysiotherapeut, lid SNT

Over waarde van ECS-schouder

Een project voor huisartsen aangesloten bij THOON

Kartrekker
ECS-schouder project

Uitgevoerd door fysiotherapeuten van

M.m.v van de orthopeden van

M.m.v. zorgverzekeraar

Over waarde van ECS-schouder

- + **ECS** staat voor: **E**enmalig **C**onsult **S**pecialist en betreft een strategie waarmee THOON de bij haar aangesloten HA van dienst wil zijn.
- + Bekend zijn de eerste lijn ECS bij optometristen en de 1,5 lijn ECS bij een medisch specialist (ECMS)
- + **ECS-schouder** betreft een eerste lijn consult waar HA gebruik van kunnen maken om een optimaal beleid bij patiënten met aanhoudende schouderpijn te realiseren
- + De HA kiest samen met de patiënt of ECS-schouder geïndiceerd is, verwijst die patiënt via ZorgDomein
- + Die patiënt wordt door de poli van keuze gebeld voor een gestructureerd ECS-consult door 2 SNT-fysiotherapeuten.

Motivatie voor ECS schouder

Kliniek	HA-beleid NHG-richtlijn 2019	Opties
- Hoge prevalentie	<ul style="list-style-type: none"> ■ Behandel SAPS en glenohumerale klachten stapsgewijs:<ul style="list-style-type: none"> ◆ geef voorlichting en adviezen ◆ schrijf zo nodig analgetica voor ◆ bespreek, indien de klachten onvoldoende verminderen, de volgende opties:<ul style="list-style-type: none"> - start, verlenging of aanpassing van analgetica - verwijzing voor oefentherapie bij (dreigend) disfunctioneren - lokale injectie met een corticosteroid (bij hevige schouderpijn)	- Zelf aan de slag (zie li) - Diagnostiek uitbreiden
- Klachten vaak langdurig		Verwijzen: - Fysiotherapeut - Tweede lijn specialist
- Schouder(gordel) = complex		Nieuw: Keuze voor ECS-schouder

- + Kenmerken ECS-schouder op poli: gestructureerd onderzoek
- + 2 FT onderzoeken de patiënt: klinisch onderzoek & MSU-onderzoek
- + Er worden standaard 4 relevante vragen beantwoord die de HA ontvangt
- + Overleg met de patiënt om zijn/ haar kennis & inzicht te bevragen
- + Later bepalen HA en patiënt welk plan van aanpak wordt gekozen

Consult op ECS schouderpoli

□ Vaste onderdelen

- aantal vragenlijsten worden vooraf gescoord (3S-lijst - SPADI - PSEQ)
- lichamelijk onderzoek met tevens aandacht voor niet-somatische aspecten
- gestandaardiseerd MSU onderzoek van hoge kwaliteit
- overleg van beide fysio's om de 4 standaard vragen te beantwoorden
- gesprek met patiënt om vast te stellen of voldoende begrip gerealiseerd is
- verslaglegging naar de HA die daarop een afspraak met patiënt maakt

Chronologie/beloop ECS-schouder project.

Handleiding Huisartsen

Enmalig Consult Specialist (ECS)

2022

Verwijzing naar diagnostisch schoudergespecialiseerde fysiotherapeuten
Versie 2.1

Waarom ECS

Patiënten met schouderklachten ervaren veel pijn en beperkingen en die klachten zijn vaak langdurig aanwezig. Nederlandse studies laten zien dat een eerste episode met schouderklachten na een half jaar bij 50% en na een jaar bij 40% van de personen nog steeds of opnieuw aanwezig zijn. Deze

December 2021 - Start ECS-schouder januari 2022 - Passende handleiding voor HA

- Eerste half jaar 45 patiënten in 6 poli's (= te mager)
- Er zijn maar een beperkt aantal HA die verwijzen
- Het betreft een potentiële win – win situatie voor patiënt (passende zorg), HA (krijgt motivatie), voor orthopeed (passende patiënten op consult)
- Rechts de extra nieuwsbrief van mei 2022

Goede zorg voor patiënten met schouderpijn in de 1^e lijn

Huisartsen, schouder-gespecialiseerde fysiotherapeuten schouder en orthopeden versterken elkaar in de zorg voor mensen met schouderklachten.

Vanaf januari 2022 bestaat er voor huisartsen een extra verwijsmogelijkheid voor patiënten met schouderklachten waarbij het volgen van de NHG-standaard Schouderklachten niet leidt tot een te verwachten tevredenstellend resultaat. Doorverwijzen kan, naast ECMS en verwijzing naar een orthopeed, ook naar een diagnostisch fysiotherapeut schouder.

Over de meerwaarde van het ECS schouder

Citaat HA: 'Ik kan die patiënt toch gewoon naar 'mijn' FT verwijzen?'

1. Op zich prima maar niet elke FT is schoudergespecialiseerd. Daarbij wordt de diagnostiek niet door 1 maar door 2 FT'en uitgevoerd.
2. Niet elke FT kent de NHG-standaard Schouder uit 2019. Leden van SN Twente hebben zelfs meegeschreven met die standaard.

Samenwerking tussen huisarts en fysiotherapeut

NHG-Standaard Schouderklachten herzien

In 2017 is een werkgroep gestart met de herziening van de NHG-Standaard Schouderklachten uit 2008. Deze werkgroep bestond uit vier huisartsen namens het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG) en fysiotherapeut Gerard Koel, die namens het KNGF de fysiotherapie vertegenwoordigde. In oktober 2019 is de herziene NHG-Standaard verschenen. Deze beschrijft aanbevelingen voor de huisarts betreffende diagnostiek en behandeling van patiënten met schouderklachten.

Dit artikel is gebaseerd op: Aanpassing terminologie en plaatsbepaling echografie in de herziene NHG-Standaard Schouderklachten, Ottenheijm RPG, Schellingerhout JM, Wittenberg J, Huisarts en Wetenschap, december 2019.

NHG-STANDAARD

Mo8 [Versie 4.1](#) oktober 2019

Schouderklachten

NHG-werkgroep: Damen GJ, Koel G, Kuijpers T, Ottenheijm RP, Schellingerhout JM, Van den Donk M, Winters JC, Wittenberg J

Belangrijkste wijzigingen

- De indeling in 3 typen schouderklachten is aangepast om aan te sluiten bij de door orthopeden, fysio- en oefentherapeuten gebruikte terminologie (zie driedeling bij kernboodschappen).
- De plaats van echografie van de schouder is verduidelijkt: overweeg echografie bij patiënten met subacromiaal pijnsyndroom, waarbij na 3 maanden nog klachten bestaan, ondanks conservatieve behandeling (analgetica, oefentherapie, corticosteroidinjectie).

Over de meerwaarde van het ECS schouder

Citaat HA: 'Ik kan die patiënt toch gewoon naar 'mijn' FT verwijzen?'

3. Deelnemende fysio's hebben afspraken gemaakt over de uitvoering en het klinisch redeneren bij het ECS-schouder consult.
4. Er wordt daadwerkelijk een multimodale analyse gemaakt.
5. Alle deelnemende fysio's hebben de tweede lijn poli MST/ OCON bezocht.
6. Er wordt samengewerkt met de schouder-orthopeden van MST & OCON.
7. Ook vaststellen van CT (zie re) als een herstel-belemmerende factor vindt plaats.
8. ECS-schouder project gaat relevante data opleveren voor onderzoek.

Nascholing

De behandeling van calcificerende tendinopathie van de schouder

Jan Louwerens, Ramon Ottenheijm

Wat moet de HA doen voor ECS-schouder

Citaat HA: 'Het kost toch geen tijd want daar heb ik geen tijd voor'

- + Nee, het kost de HA nauwelijks tijd. Uw patiënt komt (opnieuw) op het spreekuur vanwege aanhoudende schouderpijn.
- + De patiënt klaagt dermate dat u vroeger zou overwegen: 'naar de tweede lijn?'
- + U kent inmiddels ECS-schouder en motiveert de patiënt daarvoor te kiezen.
- + U opent ZorgDomein, kiest een goede zoekterm: 'ECS-schouder' & de 6 poli's verschijnen (zie re).
- + Samen met de patiënt kiest u de poli en vult de verwijzing in.

1 Enschede	FYON Schoolstraat 17, 7534 CB Enschede	Hans Herik Wim ten Brinke Bart van Det
2 Enschede	FYON S.L Louwesstraat 21, 7545 ER Enschede	Donald van der Burg Karlijn Klomp Hans Herik
3 Borne	Fyisofit Theresiaplein 1.04, 7622 HK Borne	Jacoline Niemeijer- Blokvoort Gerard Koel Joost Jansen
4 Oldenzaal	Fysiotherapie Nusmeier Blokfruitlaan 19, 7577 LB Oldenzaal	Rene Droste Matthijs Snijders Ruud Wilens
5 Goor	GC De Olifant Irisstraat 2-21, 7471 AV Goor	Jos ten Voorde Rick Leppink Marlijn Teggeler
6 Tubbergen	FYON De Eendracht 2D, 7651 CZ Tubbergen	Rik Lammerink Sander Greve Mariska Siemerink

Gerard Koel @gerard_koel · 6 m

1-1. Gisteravond Thoon bijeenkomst om 25 huisartsen te enthousiasmeren meer gebruik te maken van verwijzen van [#schouderpijn](#) patiënten naar eerstelijns ECS (Eenmalig Consult Specialist)- schouder project door [@schoudernetwerk](#) fysiotherapeuten. In samenwerking met sch.orthopeden.

10

Gerard Koel @gerard_koel · 10 s

...

1-2. Twee slides die de 1: optie 'ECS-schouder project aangeeft' en 2: 'de win - win situatie het project van beschrijft'. Dat gaat goedkomen 👍😊!
De @schoudernetwerk fysio's realiseren de multimodale analyse, de HA blijft poortwachter en patiënten zijn tevreden.

uitvorming HA bij SP patiënt
der rode vlaggen;
ECS-schouder project

ronding, discussie

oe het zelf:

leg & geruststellen is voldoende

ogelijk doe ik er een controle afsp

↳ ik doe er pijnmedicatie bij

↳ maar ik geef ook een injectie

↳ maar ik vraag ook beeldvorming

a verwijzen:

ar het ECS-schouder project

ar de fysio / oefen-therapeut

ar de orthopeed / specialist, bedri

ar de 3e lijn (revalidatie)

gmaals de klinische besluitvorming
patiënten gepresenteerd.

ijkt sprake van een win-win situat

· HA ontvangt advies en blijft poortwac

· patiënt hoeft niets te betalen

· SNT-fysiotherapeut verbetert compet

· orthopeed krijgt beter passende SP-pa

· / Nederland/ gezondheidszorg bespaar

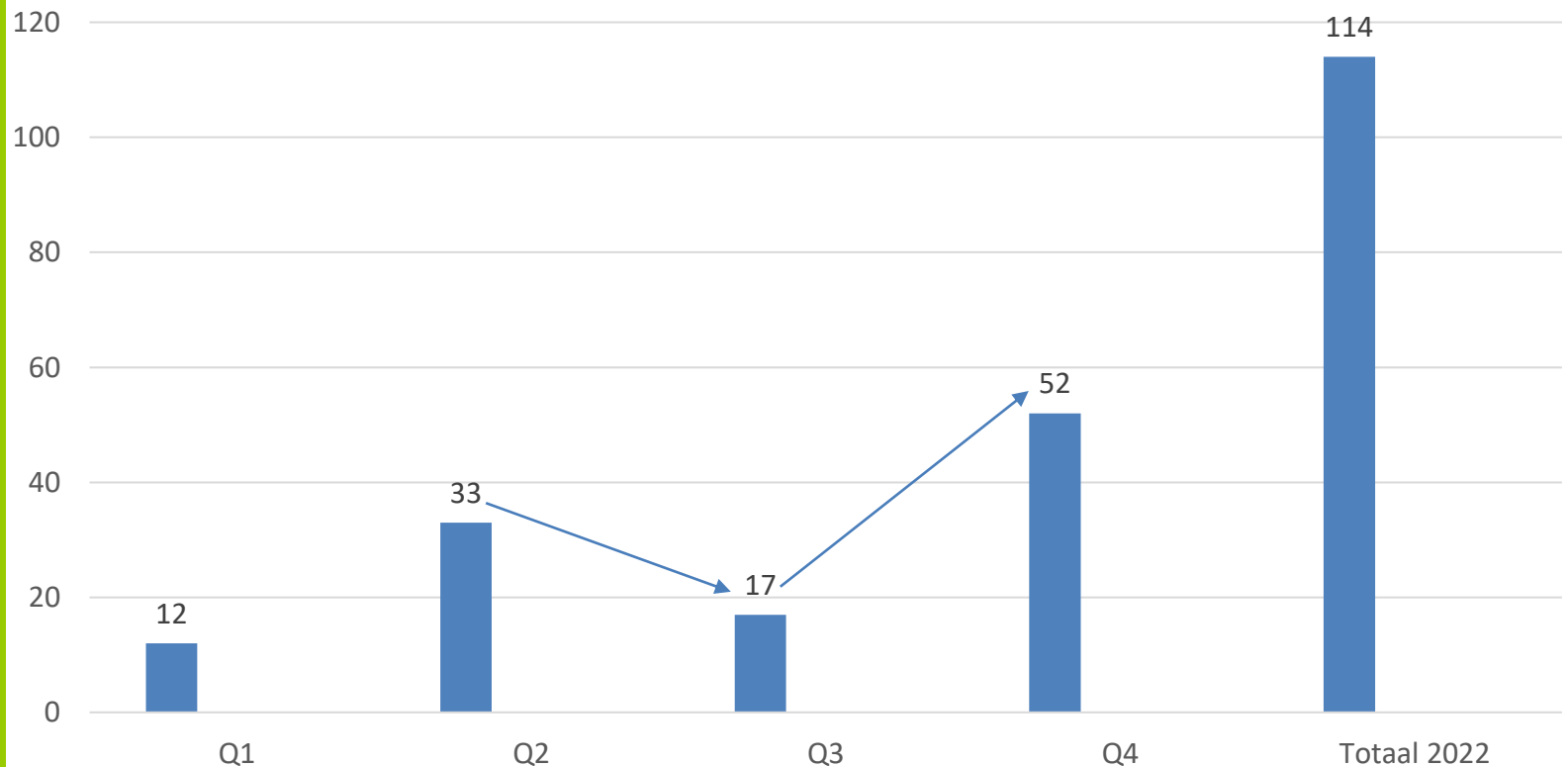
is dat jullie gebruik gaan maken v

wijzen naar ECS-schouder project

1. ECS-schouder 1^e jaar

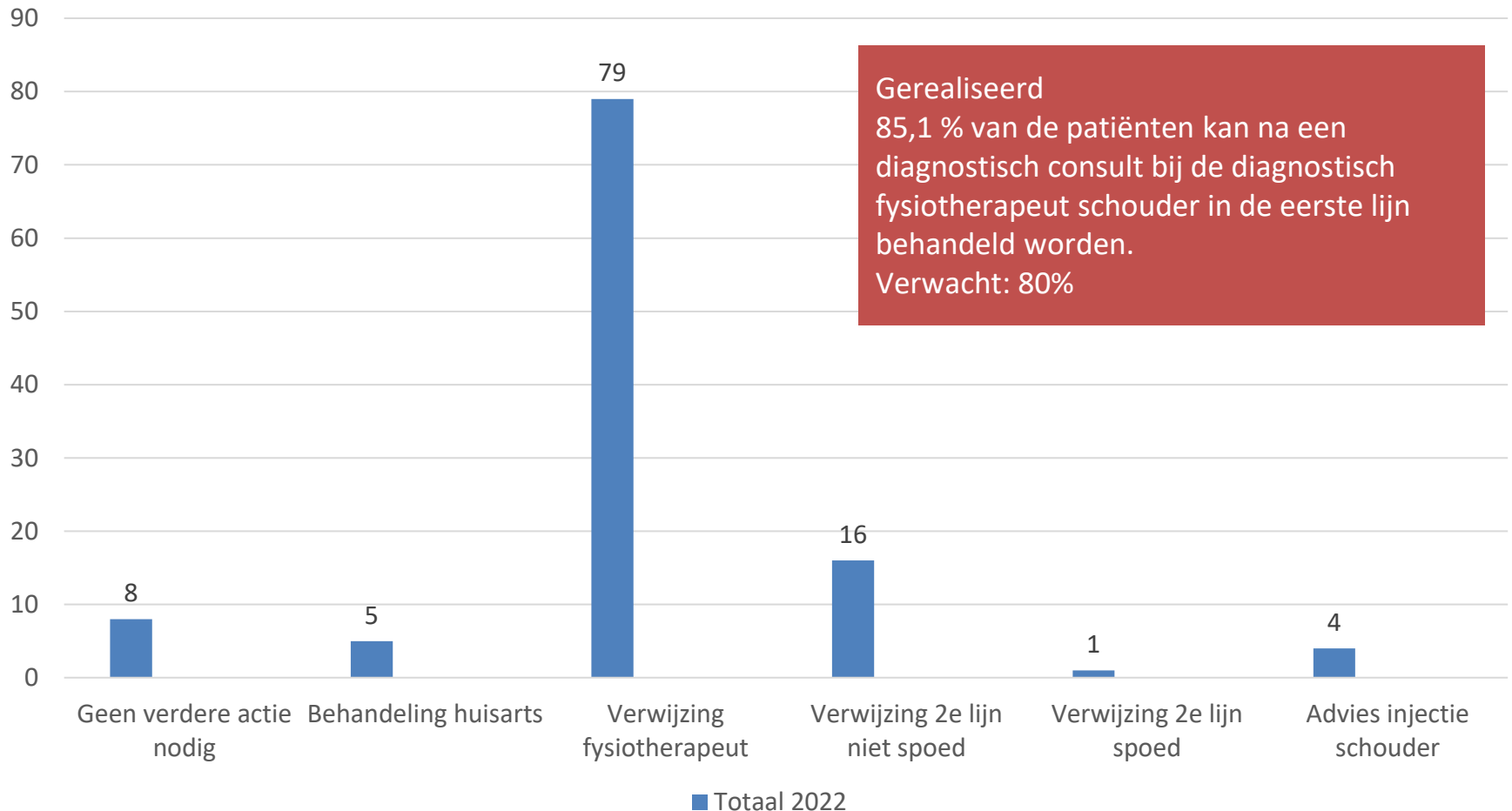

- Vanaf maart 2022 – eind 2023: n=114

Projectevaluatie ECS-schouder

Thoon maart 2023, Monique Troost

Aantal verwijzingen door huisarts naar ECS-schouder: 114

85,1 % van de patiënten kan na een diagnostisch consult bij de diagnostisch fysiotherapeut schouder in de eerste lijn behandeld worden.

23% van alle SHT-THOON praktijken heeft verwezen naar ECS- schouder.

Grote meerderheid HA-praktijken maakt nog geen gebruik ECS-schouder

Besluitvorming bij SP patiënt zonder rode vlaggen; met ECS-schouder project

- Ik doe het zelf:
  - *uitleg & geruststellen is voldoende*
  - *mogelijk doe ik er een controle afspraak bij*
  - *OK, ik doe er pijnmedicatie bij*
  - *OK, maar ik geef ook een injectie*
  - *OK, maar ik vraag ook beeldvorming*
- Ik ga verwijzen:
  - *naar het ECS-schouder project*
  - *naar de fysio / oefen-therapeut*
  - *naar de orthopeed / specialist, bedrijfsarts*
  - *naar de 3e lijn (revalidatie)*

Wat kan de HA van een SNT therapeut verwachten?

- Een FT die gespecialiseerd is in het behandelen van SP patiënten.
- Een FT die (al jaren) voldoet aan SNN criteria voor continuering van scholing.
- Een FT die de mogelijkheden en onmogelijkheden van FT zorg bij SP kan aangeven.
- Een FT die de inhoud van de NHG standaard kent.
- Een FT die in de context van SP patiënten op een 'master' niveau functioneert.

ORGANISATIE VAN DE ZORG

Lokale of regionale afspraken

Bij patiënten met chronische schouderklachten is het belangrijk dat de zorg tussen de verschillende behandelaren wordt afgestemd om te voorkomen dat verschillende behandelingen naast elkaar plaatsvinden of patiënten langdurig uitvallen uit het arbeidsproces. Punten waarover huisartsen, fysiotherapeuten, oefentherapeuten cesar/mensendieck en orthopeden afspraken kunnen maken zijn: diagnostiek en behandeling, werkhervatting, samenwerking en communicatie [bijvoorbeeld over wanneer verwijzen en terugverwijzen, onderlinge informatie-uitwisseling en over de begeleiding van en voorlichting aan patiënten]. Gezien de variatie in ervaring met echografie en daarmee de kwaliteit is het aan te bevelen om regionaal afspraken te maken over wie het best de echografie van de schouder kan verrichten.

Kaderhuisarts, 1,5e-lijns spreekuur en fysiotherapeutische schouder-netwerken

In verschillende regio's bestaat er de mogelijkheid om een kaderhuisarts bewegings-apparaat te consulteren voor [advies over] diagnostiek en behandeling of te verwijzen naar een 1,5^e-lijns spreekuur met een medisch specialist [bijvoorbeeld sportarts of orthopeed], om patiënten met aanhoudende klachten te bespreken. Ook zijn er fysiotherapeuten die zich hebben aangesloten bij een van de regionale fysiotherapeutische schoudernetwerken [verenigd in Schoudernetwerken Nederland].

Afronding, discussie

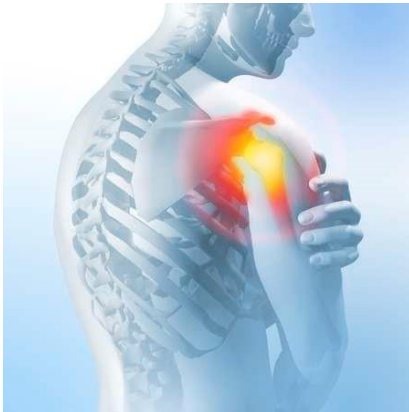

- Nogmaals de klinische besluitvorming rond SP-patiënten gepresenteerd.
- Er lijkt sprake van een win-win situatie:
  - *de HA ontvangt advies en blijft poortwachter*
  - *de patiënt hoeft niets te betalen*
  - *de SNT-fysiotherapeut verbetert competenties*
  - *de orthopeed krijgt beter passende SP-patiënten*
  - *BV Nederland/ gezondheidszorg bespaart kosten*
- *Kans dat jullie gebruik gaan maken van verwijzen naar ECS-schouder project?*

Afronding 2, SP in 1^e lijn

- SP-patiënten komen veel voor in 1^e lijn.
- NHG standaard: beleid bij de meest belangrijke SP syndromen; vooral vanuit biomedisch perspectief.
- Waarom SP? Somatisch & niet-somatisch.
- NHG standaard faciliteert betere samenwerking in de 1^e lijn.
- Kennis van elkaars SP-modellen is zinvol.
- SNT'ers: kennen de NHG M08 & + attitude.
- ***Vraag: Is verbetering verwijspatroon mogelijk m.b.v. ECS-schouder project?***

Onderstaand citaat komt uit NHG-standaard M08 Schouder; er zijn veel publicaties over hulp voor de huisarts; ECS-schouder hoort daar ook bij!

Kaderhuisarts, 1,5e-lijns spreekuur en fysiotherapeutische schouder-netwerken
In verschillende regio's bestaat er de mogelijkheid om een kaderhuisarts bewegings-apparaat te consulteren voor [advies over] diagnostiek en behandeling of te verwijzen naar een 1,5^e-lijns spreekuur met een medisch specialist (bijvoorbeeld sportarts of orthopeed), om patiënten met aanhoudende klachten te bespreken. Ook zijn er fysio-therapeuten die zich hebben aangesloten bij een van de regionale fysiotherapeutische schouder-netwerken [verenigd in Schoudernetwerken Nederland].

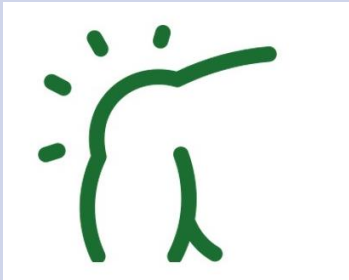
'Een onmisbare medische discipline'

De fysiotherapeut wil de huisarts te hulp komen

De fysiotherapeut kan een bijdrage leveren om de huisartspraktijk te ontlasten, stelt voorzitter Guido van Woerkom van het Koninklijk Nederlands Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF). Een derde van de gezondheidsklachten in de spreekkamer van de huisarts heeft betrekking op het bewegingsapparaat. Daarvoor is de fysiotherapeut de aangewezen behandelaar.

TEXST: FRANK VAN WILCK

ECS-schouder,

wij zeggen:

DOEN !